

S pralesem se na Ještěd mohou vrátit i velké šelmy jako medvěd, vlk či rys.

Foto: Martin D. Tóth/Stock.com

Věk účastníků výsadby není nijak omezen.

Pralesničení

Zastavujeme u informační tabule označující Nový prales, který by měl v budoucnu znova obrůst část Ještědského hřbetu. Od průvodkyně se dozvíme mnoho zajímavých údajů. Například, že bez zásahu člověka by většinu České republiky dodnes pokrývaly pralesy. Člověk tu však je a krajinu přetváří k obrazu svému. Osídlování Poještědí začalo ovlivňovat okolní přírodu již ve 13. století. Vesnic postupně přibývalo. Lesy se kácely a vypalovaly a koncem 19. století je na velké ploše nahradily pastviny a malá políčka. Po druhé světové válce došlo k vysídlení obyvatel, některé vesnice zanikly. Sutě rozpadlých domů zarůstajících rostlinami lze při návštěvě Nového pralesa vidět dodnes. Bývalá políčka a pastviny, které lidé obhospodařovali, byly zalesněny rychle rostoucím smrkem. Zavádění smrkových monokultur s sebou ovšem přineslo četná úskalí. Tato dřevina je náchylná na větrné polomy, pod příkrývkou mokrého sněhu se snadno láme, vadí jí námraza. Kmeny napadá hniloba a různé houby, o kůrovcových kalamitách ani nemluvě. A co se týká rozmanitosti dru-

hů, celý ekosystém smrkového lesa tvoří jen několik málo druhů mechů, hub, kapradin a drobného hmyzu.

PRÁCE ČMELÁKA

Tento chmurný stav poještědské krajiny se pozvolna mění díky neutuchající snaze Společnosti přátel přírody Čmelák, stovkám dobrovolníků, podpoře Státního fondu životního prostředí a řadě sponzorů, mezi nimiž je nejvýznamnějším výrobcem nábytku IKEA. Ten se ve své vánoční kampani zavázal, že za každý prodaný vánoční stromek

zajistí výsadbu nového. Obnovování životaschopnosti lesa jsme si sami ověřili při výstupu mezi ostružiníky omotanými kolem našich nohavic nebo u přelézání padlých kmenů. Procházka takovou džunglí je ale dobrodružství! Můžete popustit uzdu své fantazii a představovat si setkání s nějakým zajímavým zvířetem, jehož hlava se zvědavě vynoří ze zelené džungle.

Ocitli jsme se uprostřed smrkové pustiny. Je pravda, že hnědé jehličí pod našima nohama vonělo, ale mnozí z nás se cítili jaksí sevřeně. Na hlubší pitvání niterních pocitů

naštěstí nebyl čas. Muži z naší výpravy složili z ramen motykosekery a náklad sedmdesáti kusů mladých jedliček s kořenovým balem, kvůli kterému se citelně pronesly. Průvodkyně nám nejprve názorně předvedla, jak máme jedli zasadit, a potom jsme se pustili do práce my. Činili jsme se s takovou vervou, že nás musela nakonec zastavit, aby zbyla nějaká sadba i pro druhou výpravu, co půjde hodinu po nás. Když jsme skončili, hrálo nás vědomí, že se můžeme svými rukama přímo podílet na unikátním projektu ve střední Evropě, jak se říká „být při tom“. Část stromků budoucího pralesa, kterou financuje IKEA, vysazují nejen dobrovolníci, ale i zaměstnanci jejích obchodních domů v České republice. „Letošní sázení je součástí širokého programu, kterým v IKEA chráníme životní prostředí. Cílem je navrátit lesům jejich původní charakter,“ uvádí Marcela Pokorná, která má v IKEA na starosti ochranu životního prostředí a sociální projekty. Ovšem výsadba stromečků není výsadou pouze Čmeláka a IKEA, zapojují se do ní také návštěvníci během exkurzí, školy, odsouzení k alternativním trestům i externí dodavatelé v rámci jednotlivých revitalizačních projektů. Od počátku výsadby Nového pralesa tak bylo do přírody na Ještědském hřebenu „navráceno“ víc než 35 000 buků,

jedlí, jilmů, klenů a dalších původních dřevin. Porosty, do kterých navrací Čmelák přirozenou dřevinnou skladbu, se rozkládají na šesti pozemcích jižních svahů Ještědského hřbetu a zabírají plochu o rozloze 35 hektarů. Všechny pozemky Nového pralesa byly dokonce zařazeny do soustavy Natura 2000, což dokládá význam přirozené dřevinné skladby pro zdejší lesy. Cílem projektu ale není jen hospodaření na samotných pozemcích Nového pralesa, ale především inspirace dalších vlastníků v regionu i mimo něj. Čmelák spolupracuje s mnoha soukromými i obecními vlastníky na Ještědském hřebenu a v Poještědí, které oslovila myšlenka přírodě blízkého lesního hospodaření, a pomáhá jim realizovat přeměnu jejich lesů směrem k přirozené dřevinné skladbě. I při tom významně pomáhají Státní fond životního prostředí ČR a firmy IKEA a ŠKODA AUTO, a.s.

NOVÉ VIZE

Čas pokročil. Přelezli jsme bytelný dřevěný žebřík. V oplocence, kterou jsme právě opustili, rostou mladé listnáče, jež je třeba úzkostlivě chránit před „nájzdou“ přemnožených srn. Cestou zpět k autům po modré turistické značce jsem přemítala o všem, co jsem dnes v souvislosti s Novým pralesem viděla a slyšela. Prales, o jehož návrat

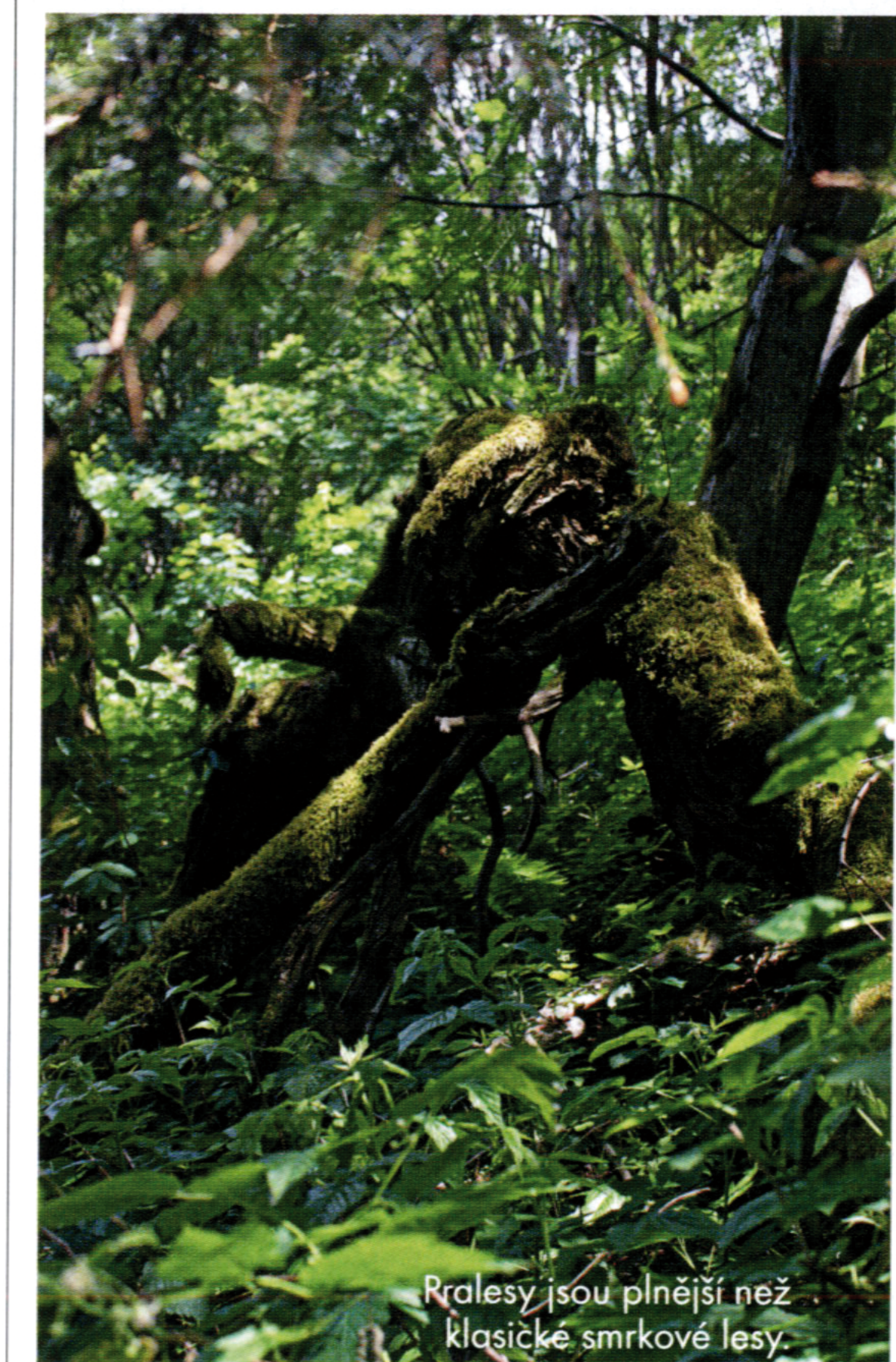
OCHRÁNCI

- **Natura 2000** je soustava chráněných území, kterou vytvářejí všechny státy Evropské unie podle jednotných principů.
- Cílem je **zabezpečit ochranu** nejvzácnějších, nejvíce ohrožených a endemických druhů **živočichů, rostlin**

- **přírodních stanovišť.**
- Umístění v soustavě Natura 2000 umožňuje **finanční zajištění** ze státního rozpočtu a z fondů **Evropské unie** pro šetrné hospodaření s cílem zachování předmětů ochrany.

- Evropsky významné lokality (EVL) a ptačí oblasti (PO), v soustavě Natura 2000, chrání v Česku **105 významných druhů** - 40 rostlinných a 65 živočišných. EVL a PO zabírá 11 059 kilometrů čtverečních, což je přibližně 14% rozlohy našeho státu.

Pralesy jsou plnější než klasické smrkové lesy.